

Sygn. akt III Cz 2064/15

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 lutego 2016 roku

sprawy z powództwa Z. N.

przeciwko M. C.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 21 października 2015 r., sygn. akt I C 2718/14

postanawia :

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zwolnić pozwanego M. C. od kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu postanowieniem z dnia 21 października 2015 r. oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wskazał, że z przedłożonego przez pozwanego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z dwiema małoletnimi córkami, jego dochód stanowi kwota 1.291,16zł z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz że posiada 50% i 66% udziałów w dwóch firmach. Jako stałe wydatki miesięczne pozwany wskazał jedynie 550 zł z tytułu spłaty kredytu. Uwzględniając te okoliczności, Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że pozwany w miejscu gdzie należało wykazać miesięczne wydatki, wskazał jedynie ratę kredytu. Sąd uznał, że oświadczenie jest niepełne i niewiarygodne, a sąd nie jest w stanie na jego podstawie odzwierciedlić prawdziwej sytuacji materialnej pozwanego jak również ocenić czy koszty postępowania apelacyjnego przewyższają jego możliwości, wobec czego oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów postępowania apelacyjnego.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pozwany zarzucając naruszenie art. 102 ust. 1 a contrario ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż Sąd I instancji oddalił wniosek nie badając nawet okoliczności czy pozwany jest w stanie ponieść koszty postępowania bez uszczerbku koniecznego dla utrzymania siebie, a także błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegających na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż oświadczenie pozwanego o jego stanie rodzinnym i majątkowym jest niepełne niewiarygodne.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienie poprzez zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych albo uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wodzisławiu Śląskim do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (tekst jednolity: Dz.U. z 2014r. poz. 1025 z późniejszymi zmianami), zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Ocenie Sądu podlega zatem czy istotnie okoliczności przedstawione przez stronę pozwalają na udzielenie jej zwolnienia od kosztów sądowych.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, strona przygotowująca się do procesu sądowego, powinna się odpowiednio przygotować do procesu pod względem finansowym przez zabezpieczenie niezbędnych środków na pokrycie kosztów sądowych, a to między innymi poprzez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków (porównaj: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80; z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84; oraz z dnia 14 października 1983 r., I CZ 151/83). Dopiero gdy tak poczynione starania nie przynoszą rezultatu, stronie przysługuje prawo wystąpienia do sądu z wnioskiem o zwolnienie z kosztów postępowania sądowego.

W identycznym tonie wypowiedział się także Sąd Apelacyjny w Katowicach, który wskazał, że zwolnienie od kosztów sądowych winno być udzielane wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, osobom nie mającym jakichkolwiek możliwości opłacania tych kosztów (postanowienie z dnia 14 stycznia 2013r., III AUz 365/12).

Nie można także pominąć, że doktryna i orzecznictwo, przyjmuje prymat kosztów sądowych nad wszelkimi wydatkami i zobowiązaniami konsumpcyjnymi.

Niemniej jednak, Sąd Okręgowy uwzględnia również ta okoliczność, że rozpoznanie wniosku o zwolnienie od kosztów musi brać pod uwagę prawa strony, w szczególności prawo strony do wszczęcia postępowania sądowego wyrażone w art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, załącznik), art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej protokołem nr 2 (Dz. U. 1993 r. Nr 61 poz. 284 z późniejszymi zmianami), jak również w art. 45 Konstytucji RP. Prawo to zasadniczo może podlegać pewnym ograniczeniom, w tym poprzez nałożenie na stronę kosztów sądowych. Powyższa dyrektywa winna być jednak zawsze brana pod uwagę przy rozpoznaniu wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych, a ostateczna ocena zawsze musi być dostosowana do okoliczności konkretnej sprawy.

Ustalona, na podstawie art. 13 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, opłata od apelacji wynosi 1.650 zł. Pozwany w przedłożonym przez niego oświadczeniu majątkowym wskazał, iż jego dochód wynosi 1.291,16 zł, a na utrzymaniu posiada dwie małoletnie córki. Nadto podał, że spłaca kredyt w wysokości 550 zł miesięcznie oraz posiada udziały w dwóch spółkach kapitałowych: 50 % udziałów w (...) sp. z o.o. oraz 66 % udziałów w (...) sp. z o.o.

Sąd Rejonowy uznał, że niewskazanie przez pozwanego innych wydatków, świadczy o nierzetelności złożonego przez pozwanego oświadczenia, wskutek czego jego wniosek oddalił.

Sąd Okręgowy oceny tej nie podziela. Co prawda pozwany nie wskazał innych wydatków, w szczególności żywnościowych, jednak odnosząc to do aktualnej sytuacji ekonomicznej, stwierdzić należy, że wskazany przez niego dochód pozwala jedynie na bardzo skromną egzystencję trzyosobowej rodziny. Nadto, wobec znacznego zaangażowania procesowego pozwanego, którą to okoliczność podniósł w oświadczeniu, nie sposób wymagać, nawet przy uwzględnieniu nadzwyczajnej zapobiegliwości, aby pozwany był w stanie poczynić odpowiednie oszczędności,

które umożliwią mu, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, poniesienie kosztów sądowych, tj. opłaty od apelacji.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Andrzej Dyrda